

Historien om Lokalhistorisk forening for Helsing og omegn.

Af Aase Bomholdt

Lokalhistorisk forening blev oprettet ved en stiftende generalforsamling den 27. august 1973, som støtteforening til det nyoprettede "Holbo Herreds Lokalhistoriske Arkiv".

Arkivet blev oprettet på initiativ af elinstallatør Bendt Storgaard, der i maj 1971 indrykkede en annonce og omtale i Frederiksborg Amts Avis, hvor han opfordrede kommunens borgere, i den nye Helsing kommune til, at lade være med, at smide gamle papirer, skøder, tegninger, billeder, bøger og protokoller m.v. ud og i stedet afleverer til ham til registrering og arkivering.

Interessen viste sig at være helt overvældende. Der blev afleveret så meget materiale, at det hele fyldte godt op på Bent Storgaards kontor. Ved henvendelse til kommunen blev anvist et kosteskab i kælderen under Rådhuset, her kunne stables meget, mente borgmester Chr. Grønkjær. Det stod dog hurtigt klart, at kosteskabet ikke var tilstrækkeligt og man gik i gang for at finde egnede lokaler.

Den 25. november 1971 blev nedsat en arbejdsgruppe, som skulle stå for oprettelsen af et officielt lokalhistorisk arkiv for Helsing og omegn. I arbejdsgruppen var kulturudvalgets formand Mary Larsen, Helsing, el-installatør Bent Storgaard, Helsing, faglærer Mogens Tving Jensen, Holløse, gårdejer Willy Kristiansen, Bakkebjerg, forstander C. Beck Vejby-Tibirke Selskabet, ungdomsskoleleder Verner Bak Madsen samt redaktionschef Anders Friederichsen, Helsing.

Arbejdsgruppen opfordrede kommunen til at etablere et lokalhistorisk arkiv, som en afdeling af Helsing bibliotek, med bibliotekaren som den formelle ansvarlige for arkivets drift. Gruppen påtog sig ulønnet at udfører og organiserer indsamling, samt sorterings- og registreringsarbejdet på arkivet. Den økonomiske ramme blev anslået til 4.000 kr. i etableringsomkostninger og 2.500 kr. til dækning af arkivets drift, når det etableres på biblioteket.

Byrådet besluttede, at rådhusbetjentens tidligere bolig, et areal på 50 m² kunne overlades til arkivet, med overtagelse den 15. juni 1973. Den officielle indvielse af "Holbo Herreds Lokalhistoriske arkiv" fandt sted den 27. august 1973, samme dag stiftedes en støtteforening for arkivet, der kom til at hedde "Helsing Arkivforening".

Baggrunden for støtteforeningens oprettelse var arkivudvalgets ønske om, at beskæftige sig med udgivelse af lokalhistoriske skrifter, men et offentligt arkiv kan ikke gå ind i erhvervsområdet. Derfor oprettede man en støtteforening, der kunne varetage udgivelse af historiske skrifter.

Støtteforeningen "Helsing Arkivforening".

Af foreningens første vedtægter fremgår, at foreningen har til formål, at udbrede kendskab til og vække interesse for Holbo Herreds Lokalhistoriske Arkiv, samt at støtte udgivelse af lokalhistorisk litteratur om Holdo Herred. Støtteforeningen er en privat forening, dens første bestyrelse bestod af formand Anders Friderichsen, næstformand Mogens Tving Jensen og kasserer Ejner Larsen.

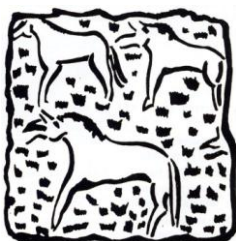
Navneskifte i 1980

Arkivet og dets støtteforening har skiftet navn mange gange, men uanset navnet har støtteforenings formål været, at støtte op om arkivet ved indsamling, registrering og formidling af den lokale historie.

Oprettelse af Gilleleje Lokalhistoriske Arkiv i 1976 og Græsted Lokalhistoriske Arkiv i 1978, førte til kritik af, at man i Helsing havde valgt navnet "Holbo Herreds Lokalhistoriske Arkiv", da de andre to arkiver jo også er beliggende i Holbo Herred.

Kritikken medførte at arkivet i 1980 skiftede navn til "Helsing kommunes Lokalhistoriske Arkiv" og støtteforeningen fik navnet "Arkivforeningen for Helsing kommune".

Arkivet og dets støtteforening fik i den forbindelse nyt bomærke, der forestiller tre græssende heste. Hestene er symbol på Frederiksborg amts hesteavl, og hver hest menes at repræsenterer hver sin af de gamle sognekommuner. Bomærket er en aftegning efter en lille sølvplade, der i sin tid er fundet på Tvingsbakken i Annisse.

Arkivets medarbejdere.

I 1981 bestod arkivudvalget af Villy Larsen, Børge Jensen, Inger Larsen, Anders Friederichsen, Bente Friederichsen, Thorkild Johansen, Mogens Tving Jensen og Knud Jacobsen.

Til arkivet var knyttet arkivforeningen med 150 medlemmer. Medarbejderstaben var en halvdags arkivassistent, en honorarlønnet arkivleder samt omkring tolv frivillige arkivmedarbejdere.

I februar 1981 blev gjort status for Lokalhistorien i Helsingø kommune.

Baggrunden var at Helsingø kommune i 1979 erhvervede Ramløse Mølle, og i 1980 Laugø Smedie, hvilket medførte forøget arbejde for de frivillige.

Der blev redegjort for en stadig stigende arbejdsomfang på arkivet og fremover også på museumssiden, derfor mente arkivudvalget der burde ansættes medarbejdere, da opgaverne oversteg hvad man kan forvente alene ved frivilligt arbejde. I december 1981 godkendte kulturudvalget stillingsbeskrivelse for en arkiv- og museumsleder.

Ny adresse, nyt navn, ændring af vedtægter og ny formand.

I september 1984 flytter Helsingø kommunes lokalhistoriske arkiv til Skolegade 43 i Helsingø.

På generalforsamlingen i november 1984 vedtoges nye vedtægter for "Arkiv- & Museumsforeningen for Helsingø kommune", samtidig oprettedes et sognerepræsentantskab med op til 30 sognerepræsentanter der tilsammen udgjorde foreningens repræsentantskab - hvis opgave var, at repræsenterer det lokalhistoriske arkiv og museum i Helsingø kommunes syv kirkesogne. Ny formand for foreningen blev Villy Larsen, Slettele.

Foreningens aktiviteter.

For at stimulere interessen for arkivet var foreningen, sammen med arkivudvalget, engageret i formidling af historie gennem foredrag, musikarrangementer, dilettantforestillinger, egns- og byvandring, lokalhistoriske aftener, udstillinger, deltagelse i byfester og meget andet.

På generalforsamling den 12. februar 1986, takkede formanden Villy Larsen pressen for god dækning af virksomheden i smedie, på møllen, ved milerne og på arkivet. Fremhævet blev arbejdsgrupperne, der på de mange aftener gjorde et stort arbejde. Desuden blev arkiv- og museumslederen takket for veludført arbejde og Helsingø kommune for velvilje og penge.

På foreningens møde den 26. april 1988 vedtoges, at formidlingsarbejdet prioriteres ned af hensyn til de store mængder materiale, der venter på registrering. Alle arkivsager indleveret 1984 og tidligere var stort set registrerede. Det vil sige at der resterer omkring 500 indleveringer fra 1985-1986 og 1987 der alle var indkomstjournaliserede, men endnu ikke registrerede.

I januar 1995 blev registreringsprogrammet "Arkibas" introduceret på arkivet - programmet blev dog aldrig brugervenligt og kom derfor aldrig til at fungerer tilfredsstillende.

Først på året 1996 blev Anders Friderichsen pensioneret og en ny leder skulle findes.

Ny leder og nyt registreringsprogram.

Simon Steinfeldt Laursen startede som ny arkivleder den 1. april 1996, hermed begyndte en ny epoke for arkivet i Helsingø. Arkivet skiftede igen navn, nu til det lidt kortere Helsingø Lokalhistoriske Arkiv.

Simon skabte et registrerings- dokumentations- og billedvisningsprogram, der fik navnet "mars". Programmet er i sin opbygning meget pædagogisk og dermed meget brugervenligt også for ikke it-kyndige og blev meget populært blandt ansatte, frivillige og gæster.

Foruden de egentlige registreringer indeholder "mars" rigtig mange historiske oplysninger om personer, steder og foreninger m.v. for hele Helsingø kommunes område.

Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre (HHKC).

HHKC var en selvejende institution, der blev dannet den 18. december 1998 ved en integration mellem museums- og arkivvæsenet i Helsingø og Græsted-Gilleleje kommuner.

Støtteforeningen skiftede navn til "Arkiv- og Museumsforeningen for Helsingø kommune". Af foreningens bestyrelse valgtes 3 medlemmer og 1 suppleant til HHKC med en et-årig funktionsperiode.

Vores bestyrelse var i 2000 formand Inger Larsen, næstformand Kirsten Kristiansen, kasserer Jørgen Ellehammer Rasmussen, sekretær Peter Kalko, Stig Olkjær, Aase Bomholdt og Allan Rasmussen. Udpeget til HHKC bestyrelse i perioden var Inger Larsen, Stig Olkjær og Kirsten Kristiansen.

Efterfølgende blev det besluttet, at nedsætte tre arbejdsgrupper, en Laugøgruppe, en Kongensgavegruppe og en gruppe for de arkivfrivillige.

Arkivfrivillige.

I alle årene har rigtig mange frivillige ydet en kæmpe indsats, først med oprettelse af et lokalhistorisk arkiv og efterfølgende som frivillige på arkivet en eller flere dage om ugen, nogle ved dagligt fremmøde.

Arbejdsopgaverne var bl.a. sortering af arkivalier, der bestod af dokumenter, fotos, film, lydbånd, malerier m.m. Der skulle sættes navn, sted og årstal på så mange arkivalier som muligt. Her var brug for lokalkendskab til alle 7 sogne.

Nyhedsbrevet "De Syv Sogne".

Medlemsbladet blev udgivet første gang i 1986 og var på banen i tre år. Siden 2001 er bladet udsendt tre til fire gange om året, således at alle medlemmer bliver informeret om planlagte arrangementer, samt åbningstider og aktiviteter på arkivet og museerne.

Foto-genkendelse.

I 2003 modtog Arkivet en meget stor samling ældre fotografier på glasplader, som fotograf Vilhelm Ernst Hansen, Helsingø optog i perioden 1950-1970. Oplysninger om navne på personer og steder var næsten ikke eksisterende. Derfor gik Arkiv- og Museumsforeningen i samarbejde med arkivet om, at arrangerer nogle såkaldte "glasplade-genkendelses-eftermiddage".

Fra efteråret 2004 inviterede arkivet og foreningen en eftermiddag hver måned i vinterhalvåret, medlemmer og andre interesserede der havde lyst til at hjælpe med identificering af de mange personer på billederne til, at komme og give deres besyv med.

Arrangementerne blev en stor succes. I de seks vintre arrangementer kom til at forløbe, blev det til ca. 30 forevisninger, det samlede fremmøde var på over 2.000 personer. Der blev vist 3.736 fotos af personer, der var blevet fotograferet i perioden, med en genkendelsesprocent på ca. 70.

Arkiv- og museumsforeningen støttede projektet ved at donere en bærbar Pc'er til arkivet, så alle informationer om de mange fotos kunne registreres nemt, hurtigt og sikkert.

Endnu et navneskifte.

På foreningens generalforsamling i marts 2006 vedtoges, at foreningens navn fra 1. januar 2007 skulle være "Arkiv- og museumsforeningen for Helsingø og Omegn". Baggrunden for ændringen var sammenlægningen af "Helsingø Arkiv og Museer" der blev drevet af Helsingø kommune og "Gilleleje Museum", der blev drevet af Gilleleje og Omegns Museumsforening således, at arkivfunktionen fremover skulle varetages af Helsingø lokalhistoriske arkiv, Gilleleje skulle varetage museerne og det arkæologiske område. I den forbindelse skiftede arkivet navn til Helsingø-Gilleleje Lokalarkiv.

Bestyrelsen bestod i 2009 af formand Inger Larsen, Ejlstrup, kasserer Erling Jørgensen, Nellerød, sekretær Peter Kalko, Mårup, Aase Bomholdt, Ramløse, Jette Christensen, Rågeleje, Stig Olkær, Vejby og Arne Christensen, Annisse.

Ny adresse og nyt navn - Gribskov lokalarkiv

I 2011 besluttede Gribskov byråd, at der skulle etableres et fælles arkiv, der skulle omfatte hele kommunen ved sammenlægning af Helsingø-Gilleleje Lokalarkiv og Græsted lokalhistoriske arkiv. Arkiverne fik anvist en bygning i Græsted, hvor der tidligere havde været kommunekontor.

Fleere hundrede flyttekasser blev pakket ned i Helsingø sidst på året 2011 og flyttet til Græsted ved årsskiftet. Før man kunne åbne for publikum forestod en større istandsættelse af bygningen, og alle flyttekasserne skulle pakkes ud. Endelig åbnede arkivet i de nye lokaler ved en reception den 21. maj 2012. Arkivets nye navn blev Gribskov Lokalarkiv.

I forbindelse med arkivets flytning, donerede Arkiv- og Museumsforeningen 25.000.- kr. til en ny og kraftigere server til arkivet.

Gribskov stads- og lokalarkiv

I 2013 fik arkivet til opgave at stå for Gribskov kommunes arkivalier, hvilket medførte endnu en navneforandring. Foreningens navn blev Arkivforeningen for Helsingø og Omegn.

Dannelse af ny forening med nyt navn.

På en generalforsamling den 18. oktober 2014 blev den nuværende forening oprettet. Baggrunden herfor var, at Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre (HHKC) ophørte pr. 31. december 2013 og indgik i etableringen af Museum Nordsjælland, der er en fusion af museerne og den arkæologiske funktion i kommunerne Hørsholm, Hillerød og Gribskov.

Dermed var grundlaget for en lokal arkiv- og museumsforening væsentlig ændret - for ikke at sige ophørt. Med det nye navn - Lokalhistorisk Forening for Helsingø og Omegn - signaleres, at foreningens formål gik fra at varetage arkiv- og museumsinteresser til at være en lokalhistorisk forening. Den nye forening fortsætter dog som støtteforening for Gribskov Arkiv.

Foreningens Historie kort fortalt - januar 2020

Arkivleder Simon Steinfeldt Laursen stoppede med udgangen af februar 2016, og der blev afholdt afskedsreception den 9. februar. Pernille Sonne blev ansat pr. 1. august 2016 som ny arkivleder.

Bestyrelsen for Lokalhistorisk Forening for Helsingør og Omegn er i 2020.

Formand Poul Erik Thomsen, Helsingør, kasserer Finn Klitgaard, Ramløse, referent Eigil Pagter Møller, Lavø, Aase Bomholdt, Ramløse, Willy Larsen, Helsingør og Niels Andersen, Annisse

Foreningens formænd.

1973 Anders Friderichsen

1984 Villy Larsen, Slettelte

1990 Inger Larsen, Ejlstrup

2013 Peter Anglov

2014 Peter Kalko

2016 Poul Erik Thomsen

***Efterskrift:** Lokalhistorisk arkiv er skabt af frivillige ildsjæle og i mange år drevet af mange frivillige og få ansatte. Foreningen og dens medlemmer var, i det første mange år, tæt forbundet med arkivet. Arkivet og foreningens historie er derfor, på mange punkter sammenfaldende.*

Kilde: Gribskov Arkiv, A670.